

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juříčkové a soudců Filipa Dienstbiera a Štěpána Výborného v právní věci žalobců: **a) D. A., b) V. A., c) nezl. M. A.**, všichni zastoupeni Mgr. Janem Blanařem, advokátem, sídlem Velké náměstí 149, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutím žalovaného ze dne 23. 4. 2024, č. j. OAM-213/ZA-ZA11-ZA19-2024 a č. j. OAM-212/ZA-ZA11-ZA19-2024, o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. 3. 2025, č. j. 51 Az 4/2024-83,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobců **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobci **nemají** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobců Mgr. Janu Blanařovi, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 11 538 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 23. 4. 2024, č. j. OAM-213/ZA-ZA11-ZA19-2024, neudělil žalobci a) mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Důvodem podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla žalobcem a) tvrzená špatná finanční situace v zemi původu, kde nemohl nalézt práci. V rámci pohovoru (viz protokol ze dne 15. 2. 2024) žalobce a) uvedl, že v zemi původu pracoval jako vedoucí hotelu (dříve rovněž jako číšník či pomocník v kuchyni). Vlastní dosahované výdělků označil jako nízké. Popsal rovněž své zdravotní obtíže s protézou oka, kterou si v roce 2022 nemohl nechat vyměnit (dle vlastního tvrzení z důvodu nedostatku finančních prostředků, dříve však absolvoval pravidelnou výměnu oční protézy třikrát). Žalobce a) dále uvedl, že prohlídky u lékaře neabsolvoval pravidelně kvůli vytížení v zaměstnání. Diagnózu nezná, dokumenty ztratil. Žalobce a) neuvedl žádné problémy se státními a bezpečnostními orgány v zemi původu. Návratu se obává výhradně z důvodu nedostatku finančních

prostředků. Dle žalovaného tak uvedené skutečnosti neodůvodňovaly udělení mezinárodní ochrany, a to ani humanitárního azylu, neboť žalobce a) je zcela soběstačný a schopný žít se vlastní prací, přičemž jeho zdravotní postižení není takové intenzity, aby představovalo důvod pro udělení humanitárního azylu. Léčba žalobcových obtíží je v zemi původu poskytována ve státních nemocnicích zdarma (platí se toliko za samotnou protézu), a tedy není dle žalovaného nedostupná. Popsané zdravotní postižení nepředstavuje dle žalovaného ani hrozbu vážné újmy jako důvodu pro udělení doplňkové ochrany.

[2] Žádost žalobkyně b) (manželky) a žalobce c) (nezletilého syna) žalovaný zamítl rozhodnutím ze dne 23. 4. 2024, č. j. OAM-212/ZA-ZA11-ZA19-2024, jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu. V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že důvody podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobci správnímu orgánu nejprve nesdělili a odkázali pouze na žalobce a). V rámci pohovoru (viz protokol ze dne 15. 2. 2024) žalobkyně b) uvedla, že žádné problémy v zemi původu ona ani její rodina nikdy neměli, vycestovali kvůli nedostatku finančních prostředků, v zemi původu nikdy nepracovala. Žalovaný tak dospěl k závěru, že důvodem podání žádosti žalobců b) a c) byla toliko snaha nalézt v České republice lepší živobytí (ekonomické důvody). Žalobci rovněž neuvedli žádné skutečnosti svědčící o možnosti jejich pronásledování z důvodů uvedených v § 12 ani o hrozbě vážné újmy podle § 14a zákona o azylu. Proto byla jejich žádost posouzena jako zjevně nedůvodná.

[3] Žalobci se proti rozhodnutím žalovaného bránili žalobami u Krajského soudu v Hradci Králové, který je spojil ke společnému projednání a rozhodnutí a rozsudkem označeným v záhlaví je zamítl. Učinil tak poté, co jeho předcházející rozsudek ze dne 28. 6. 2024, č. j. 51 Az 4/2024-31, zrušil Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 9. 12. 2024, č. j. 6 Azs 195/2024-30, pro zásadní vady řízení. V dalším řízení bylo žalobcům umožněno náležitě hájit jejich práva v soudním řízení.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Žalobci (dále jen „stěžovatelé“) podali proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, v níž namítali, že se žalovaný dopustil pochybení, neboť neposuzoval jejich žádosti společně. Pokud by tak dle stěžovatelů žalovaný učinil, nemohl vyhodnotit žádosti stěžovatelů b) a c) jako nedostatečně odůvodněné. Ani krajský soud pak dle stěžovatelů k namítanému nedostatku nepřihlédl.

[5] Žalovaný a krajský soud rovněž nezohlednili, že stěžovateli c) jako nezletilému dítěti hrozí v důsledku ztráty statusu žadatele o azyl vážná újma. Odůvodnění krajského soudu nepovažovali stěžovatelé v tomto ohledu za dostatečné. Krajský soud dle jejich názoru testem proporcionality nepoměřoval konkrétní zájmy dítěte a veřejné zájmy, které by nad nejlepším zájmem dítěte převážily. Z tohoto důvodu je napadený rozsudek rovněž nepřezkoumatelný.

[6] Stěžovatelé uvedli, že se na území České republiky ocitli náhodou (mířili do Německa, odkud je však tamní orgány vykázaly), a to bez prostředků a bez dokladů, které cestou ztratili. Nepřicestovali tedy z ekonomických důvodů, pouze se ocitli v nouzi a museli požádat o mezinárodní ochranu. Dle jejich názoru naplnili podmínky pro udělení humanitárního azylu. Ztrátou statusu žadatele o azyl stěžovatelé přijdou o základní

pokračování

podmínky k přežití, budou vystaveni hladu a bezdomovectví. Krajský soud dle jejich názoru tyto okolnosti nezvažil, omezil se výhradně na posouzení zdravotního stavu stěžovatele a).

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti poukázal na skutečnost, že shodně jako v žalobě se stěžovatelé pokoušejí dramatizovat svou situaci. Zatímco žaloba zveličovala zdravotní problémy stěžovatele a), kasační stížnost zveličuje existenční krizi, v níž se stěžovatelé ocitnou po návratu do země původu. Dle žalovaného stěžovatelé důvody pro udělení humanitárního azylu nenaplnují.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[8] Podle § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), Nejvyšší správní soud odmítne pro nepřijatelnost kasační stížnost ve věci, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, jestliže svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[9] Kritéria přijatelnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud vymezil již v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. Kasační stížnost je přijatelná v případech, k nimž se judikatura doposud nevyjádřila, v nichž existuje judikatura rozporná (nejednotná), nebo je potřeba učinit judikaturní odklon. Dále je kasační stížnost přijatelná rovněž v případech zásadního pochybení krajského soudu, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Stěžovateli uplatněné kasační námitky neobsahují důvody, které by mohly založit přesah jejich vlastních zájmů, natož přesah svým významem podstatný. Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku krajského soudu rovněž *prima facie* neshledal žádná pochybení, natož pochybení zásadního rázu, která by mohla mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelů. Námitky uplatněné stěžovateli řeší dosavadní judikatura Nejvyššího správního soudu, od které neshledal důvod se odchýlit.

[10] Ekonomické důvody a s tím související obtížné životní podmínky nemohou podle setrvalé judikatury Nejvyššího správního soudu představovat relevantní důvod pro udělení mezinárodní ochrany, a to ani pro udělení humanitárního azylu (shodně viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003-65, či ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003-54). Rovněž institutem humanitárního azylu (§ 14 zákona o azylu) se Nejvyšší správní soud v judikatuře zabýval opakovaně (např. rozsudky ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48, č. 112/2004 Sb. NSS, ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004-72, č. 375/2004 Sb. NSS, nebo ze dne 28. 1. 2015, č. j. 1 Azs 200/2014-27, č. 3200/2015 Sb. NSS), přičemž krajský soud ze závěrů judikatury správně vycházel. Celkovou rodinou, sociální a zdravotní situací stěžovatelů nehodnotil jako naplňující neurčitý právní pojem „důvody hodné zvláštního zřetele“ pro udělení humanitárního azylu. Stěžovatelovo zdravotní postižení (oční protéza) krajský soud nepovažoval za zvlášť závažné a těžké postižení ve smyslu rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55, na který přílehavě odkázal. Situaci všech stěžovatelů krajský soud hodnotil komplexně, včetně jejich sociální a rodinné situace (viz zejména body 24 a 27 napadeného rozsudku), a tedy není pravdivé tvrzení stěžovatelů, že by se izolovaně omezil toliko na otázku zdravotního postižení stěžovatele a), kterému logicky vzhledem k obsahu žalobních bodů věnoval větší pozornost.

[11] Krajský soud rovněž správně poukázal na judikaturu, z níž vyplývá, že závažné onemocnění ani hrozba vážné újmy z důvodu jeho zhoršení pro neodpovídající léčbu v zemi původu nemohou být důvodem pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 4. 2024, č. j. 3 Azs 80/2023-27, body 12 až 14, nebo usnesení rozšířeného senátu ze dne 15. 2. 2024, č. j. 7 Azs 186/2022-48, č. 4589/2024 Sb. NSS, bod 42).

[12] K dalším kasačním námitkám lze poznamenat, že ačkoliv žalovaný neposuzoval žádost stěžovatele a) a žádost stěžovatelů b) a c) formálně ve společném řízení, nemohla mít tato skutečnost dopady do hmotných práv stěžovatelů b) a c). Ti své postavení fakticky odvozovali od stěžovatele a) a v průběhu správního řízení toliko odkazovali na jeho zdravotní postižení, které však ani v kombinaci s jinými okolnostmi neodůvodňovalo přiznání humanitárního azylu. Krajský soud v napadeném rozsudku posuzoval situaci všech stěžovatelů komplexně (žaloby spojil ke společnému projednání a rozhodnutí) a přihlížel rovněž k obavám stěžovatelů stran údajně hrozícího bezdomovectví a tvrzené celkově nepříznivé ekonomické situace. K nemožnosti udělit mezinárodní ochranu toliko z ekonomických důvodů a s tím souvisejících tíživých životních podmínek je však nutno opětovně odkázat na judikaturu citovanou výše.

[13] K závazkům plynoucím z Úmluvy o právech dítěte, konkrétně zohledňování kritéria nejlepšího zájmu dítěte ve smyslu čl. 3 odst. 1, se pak Nejvyšší správní soud vyjádřil např. v rozsudku ze dne 29. 5. 2020, č. j. 5 Azs 220/2019-33, č. 4034/2020 Sb. NSS. V něm uvedl, že kritérium nejlepšího zájmu dítěte má sice v řízení, jehož účelem je upravit práva a povinnosti dítěte (byť se bezprostředně nedotýkají přímo statusových otázek dítěte), zásadní význam, to však neznamená, že by v konkrétním řízení nemohl převážet jiný konkurující zájem. V daném případě krajský soud shledal, že ani nejlepší zájem dítěte [stěžovatele c)] nemohl převážet nad zájmem státu udělovat humanitární azyl jen ve výjimečných případech hodných zvláštního zřetele. Lze tedy zopakovat úvahu krajského soudu, dle které by výklad stěžovatelů vedl k absurdnímu závěru, že každá rodina s nezletilým dítětem pocházející z ekonomicky méně vyspělé země by musela v České republice obdržet humanitární azyl již z prostého důvodu potenciálně lepší zdravotní péče, kvalitnějšího vzdělávání apod., neboť tyto systémové výhody budou většinou vždy v nejlepšího zájmu dítěte. Rozsudek krajského soudu přitom není v části reagující na poměrně obecnou námitku nejlepšího zájmu dítěte nepřezkoumatelný a krajský soud nebyl povinen k této námitce vést hlubší úvahy. Nebyl ani povinen provádět test proporcionality v situaci, kdy stěžovatelé netvrdili žádné mimořádné okolnosti týkající se nezletilého stěžovatele c), který je zdravý, sám nemá žádné zdravotní obtíže, v zemi původu mu nehrozí nestandardní zacházení a stěžovatelé v této souvislosti poukazovali pouze na ekonomické ohrožení celé rodiny bezdomovectvím a chudobou.

IV. Závěr a náklady řízení

[14] Vzhledem k tomu, že krajský soud rozhodl v souladu s ustálenou a jednotnou judikaturou a nepochybil při výkladu hmotného či procesního práva, Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[15] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a 7 ve spojení s § 120 s. ř. s. K odmítnutí pro nepřijatelnost dochází na základě

pokračování

zjednodušeného věcného posouzení případu (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS), a proto je namístě rozhodnout o náhradě nákladů řízení podle úspěchu ve věci (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS). Stěžovatelé (žalobci) neměli ve věci úspěch, nemají proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec obvyklé úřední činnosti, náhrada nákladů řízení se mu tudíž nepřiznává.

[16] Stěžovatelům byl usnesením krajského soudu ze dne 30. 5. 2024, č. j. 51 Az 4/2024-21, ustanoven k ochraně jejich práv zástupce Mgr. Jan Blanař, advokát. Podle § 35 odst. 10 část věty první za středníkem s. ř. s. platí v takovém případě hotové výdaje a odměnu za zastupování ustanoveného zástupce stát. V souladu s tímž ustanovením zákona zastupoval jmenovaný advokát stěžovatele rovněž v řízení o kasační stížnosti. Ustanovenému zástupci stěžovatelů náleží odměna za jeden úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění od 1. 1. 2025, a sice písemné podání ve věci samé – doplnění kasační stížnosti. Protože se jednalo o úkon stěžovatelů zastoupených společným zástupcem, činí dle § 7 bod 5, § 9 odst. 5, a § 12 odst. 4 advokátního tarifu odměna za první zastupovanou osobu částku 4 620 Kč, za druhou zastupovanou osobu činí odměna 3 696 Kč (snížená o 20 %) a za třetí zastupovanou osobu částku ve výši 2 772 Kč (snížení o 40 %). K tomu je třeba přičíst za tento společný úkon paušální náhradu hotových výdajů ve výši 450 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Ustanovený zástupce není plátcem daně z přidané hodnoty. Celková výše odměny a náhrady hotových výdajů tedy činí částku 11 538 Kč. K jejímu uhrazení byla stanovena přiměřená lhůta jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. srpna 2025

Mgr. Ing. Veronika Juříčková
předsedkyně senátu